

ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
61η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

**« ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ »**

ΑΠΟ
ΑΝΧΗ (ΤΘ) ΧΑΣΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΟ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009

“ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ”

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιείται σε διεθνές επίπεδο μια σημαντική ανακατανομή και αναδιοργάνωση των ενεργειακών πόρων με μακροπρόθεσμες στρατηγικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Δημιουργούνται νέοι ενεργειακοί πόλοι, όπως η ευρύτερη Παρευξείνια περιοχή, η Υπερκαυκασία, η Κεντρική Ασία, η Δυτική Αφρική και τελευταία η Αρκτική.

Το μεγαλύτερο μέρος των ενεργειακών αποθεμάτων βρίσκεται στις πλέον ασταθείς περιοχές της γης, ήτοι την Μ. Ανατολή και την Κεντρική Ασία.

Σε ταχέως εκβιομηχανιζόμενες ή μεταβατικές οικονομίες, όπως της Ινδίας, της Κίνας, της Νότιας Κορέας, της Βραζιλίας και της Μαλαισίας, η ζήτηση τις επόμενες δεκαετίες για πετρέλαιο, αέριο και ηλεκτρισμό, θα είναι αφάνταστα υψηλή.

Η διάλυση της Ενώσεως των Σοσιαλιστικών Σοβιετικών Δημοκρατιών, εκτός των άλλων επέφερε και την αποδέσμευση σημαντικών πηγών ενέργειας από τον κυριαρχικό έλεγχο της Μόσχας

Η ενεργειακή σημασία της Κασπίας ιδιαίτερα για την "πετρελαιοβόρο" Δύση επιτείνεται καθώς είναι πλέον σαφές ότι τα κοιτάσματα τόσο στην Βόρειο θάλασσα όσο και την Αλάσκα μειώνονται δραστικά, και μέχρι το 2015 θα έχουν εξαντληθεί.

Το ενεργειακό τοπίο τόσο της Υποσαχάριας και Δυτικής Αφρικής όσο και της Αρκτικής Ζώνης θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για το μέλλον της ενέργειας καθώς και της ενεργειακής ασφάλειας, λόγω των πλούσιων κοιτασμάτων τους.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Να προσδιορίσει τις πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου παγκόσμια.

Να αναλύσει γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά το παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο και ιδιαίτερα την ευρύτερη περιοχή της Ευρασίας.

Να εξετάσει την σημασία της διέλευσης (ή μελλοντικής διέλευσης) των αγωγών και οδών μεταφοράς ενέργειας.

Να καταγράψει όλα τα συμπεράσματα που προκύπτουν και να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις επί της ενεργειακής ασφάλειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η πετρελαϊκή κρίση προκαλείται από τον απότομη αυξομείωση της παραγόμενης ποσότητας αργού πετρελαίου και τις απρόβλεπτα κυμαινόμενες τιμές, που άλλοτε διαμορφώνονται υψηλά και άλλοτε πέφτουν, ανάλογα με τους κανόνες προσφοράς και ζήτησης, επηρεαζόμενες συνήθως από διάφορα πολιτικά γεγονότα.

Μνημονεύοντας και εξετάζοντας τις πετρελαϊκές κρίσεις βλέπουμε, πως αρκετές φορές το πετρέλαιο από ενεργειακή ύλη που τροφοδοτεί τη δυναμική της ανάπτυξης, να γίνεται θηλιά με ποικίλες επιπτώσεις, σε όλους τους τομείς της οικονομίας και ν' αναδεικνύει κατ' αυτόν τον τρόπο τον στρατηγικό του ρόλο.

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΙ ΠΑΙΧΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΟΥΤΣΑΙΝΤΕΡ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΣΚΑΚΙΕΡΑ.

Σαουδική Αραβία: Πρόκειται για τον μεγαλύτερο παραγωγό αργού πετρελαίου διεθνώς, διαθέτει τα μεγαλύτερα φυσικά αποθέματα πετρελαίου παγκοσμίως, στα 260 δισ. βαρέλια (ποσοστό 20% - 25% των διεθνών αποθεμάτων) που επαρκούν για 81 χρόνια.

Ρωσία: Με ημερήσια παραγωγή 9,2 εκατ. βαρελιών (brd) είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός πετρελαίου εκτός του ΟΠΕΚ, κατέχοντας τη δεύτερη θέση διεθνώς, μετά τη Σαουδική Αραβία. Τα ρωσικά αποθέματα πετρελαίου εκτιμώνται στα 60 δισ. βαρέλια, και επαρκούν για 18 χρόνια..

Κεντρική Ασία - Καύκασος: Οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα πετρελαίου της περιοχής φτάνουν στα 17,3 δισ. βαρέλια. Η διάρκεια αξιοποίησης των πετρελαϊκών αποθεμάτων κυμαίνεται από 8 - 64 χρόνια.

Ιράν:.. Παρά τα αποθέματα των 132 δισ. βαρελιών πετρελαίου, το Ιράν στερείται της απαραίτητης ικανότητας διύλισης, με συνέπεια να εισάγει ποσοστό 40% του πετρελαίου που καταναλώνει. Ωστόσο, τα αποθέματα που διαθέτει διαρκούν για 88 χρόνια,).

Ιράκ: Τα αποθέματα πετρελαίου του Ιράκ φτάνουν στα 115 δισ. βαρέλια και είναι τα τρίτα μεγαλύτερα στον κόσμο, μετά τα αποθέματα της Σαουδικής Αραβίας και του Ιράν.

Ινδία: Τα αποθέματα πετρελαίου της Ινδίας προδιαγράφονται στα 5,6 δισ. βαρέλια, με επάρκεια 18 ετών.

Κίνα: Η κινεζική παραγωγή πετρελαίου φτάνει στα 3,6 εκατ. βαρέλια πετρελαίου (brd), ενώ καταναλώνει 6,8 εκατ. βαρέλια, κατέχοντας τη δεύτερη θέση μετά τις ΗΠΑ στην παγκόσμια κατανάλωση του μαύρου χρυσού. Τα κινεζικά φυσικά αποθέματα πετρελαίου προδιαγράφονται στα 18,25 δισ. βαρέλια.

ΗΠΑ: Με την εισαγωγή ποσοστού 63% του πετρελαίου που καταναλώνουν, οι ΗΠΑ αποτελούν το μεγαλύτερο εισαγωγέα πετρελαίου. Παράλληλα, το πετρέλαιο καλύπτει ποσοστό 40% της ενεργειακής κατανάλωσης στις ΗΠΑ, ενώ αποτελεί ουσιαστικό ζήτημα ενεργειακής ασφάλειας για την αναπτυξιακή και οικονομική τους πολιτική, προσδιορίζοντας σε σημαντικό βαθμό και τις διαστάσεις της εξωτερικής πολιτικής που ακολουθεί η Ουάσιγκτον. Τα φυσικά αποθέματα πετρελαίου των ΗΠΑ προσδιορίζονται σε 30,7 δισ. βαρέλια, με περίοδο εκμετάλλευσης 11 χρόνων.

Βόρεια Αφρική: Τα ζητήματα ενεργειακής ασφάλειας έστρεψαν το ευρωπαϊκό ενδιαφέρον προς τα ενεργειακά αποθέματα της Λιβύης και της Αλγερίας. Η Αλγερία και η Λιβύη έχουν αποθέματα πετρελαίου 47 δισ. βαρελιών, τα οποία και αντιστοιχούν σε ποσοστό 4% των διεθνών αποθεμάτων.

Δυτική Αφρική: Αποτελεί επενδυτικό πόλο έλξης για τις διεθνείς πετρελαϊκές εταιρείες και περιλαμβάνει τις χώρες, Αγκόλα, Γουινέα του Ισημερινού, Ακτή του Ελεφαντοστού και Νιγηρία. Τα πετρελαϊκά αποθέματα της περιοχής φτάνουν στα 48,8 δισ. βαρέλια, ξεπερνώντας το ποσοστό του 4% επί των παγκοσμίων αποθεμάτων. Με τα σημερινά επίπεδα παραγωγής, οι χώρες της Δυτικής Αφρικής έχουν διαθέσιμη παραγωγή πετρελαίου για τα επόμενα 26 χρόνια. Οι εξελίξεις στον τομέα της παραγωγής πετρελαίου στην περιοχή, επηρεάζονται από τις σχέσεις των πετρελαϊκών εταιρειών με τις τοπικές κυβερνήσεις, αλλά και τους ντόπιους πληθυσμούς.

ΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει από έρευνες, περισσότερο από το 60% των αποθεμάτων παγκοσμίως βρίσκονται στη Μέση Ανατολή, ακολουθούμενη από την Ευρώπη 11% και την Αφρική 10%.

PEAK OIL"

Η θεωρία **peak oil** είναι με απλά λόγια η εκτίμηση ότι η παγκόσμια παραγωγή πετρελαίου θα αγγίξει σύντομα το σημείο κορύφωσής της. Ο όρος "**Peak Oil**" δεν σημαίνει την εξάντληση του πετρελαίου, αλλά την εξάντληση του φθηνού πετρελαίου. Όπως κάθε γεγονός έχει αρχή-μέση-τέλος, το ίδιο ισχύει και για το πετρέλαιο. Πρακτικά το **Peak Oil** θα ισχύσει όταν δαπανήσουμε τις μισές ποσότητες πετρελαίου του πλανήτη. Πολλοί ειδικοί του πετρελαίου έχουν αποφανθεί ότι ήδη έχουμε καταναλώσει το μισό πετρέλαιο του πλανήτη, οπότε σύντομα αρχίζει η αντίστροφη πορεία .

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Το Φυσικό Αέριο καλύπτει παγκοσμίως το ένα τέταρτο της κατανάλωσης ενέργειας από τον οικιακό, τριτογενή και βιομηχανικό τομέα. Στα επόμενα πενήντα χρόνια η κατανάλωση αναμένεται να αυξηθεί κατά 50% .

Τα αποθέματα του φυσικού αερίου

Τα αποθέματα του Φυσικού Αερίου είναι εξίσου κατανεμημένα παγκοσμίως με αυτά του πετρελαίου. Σύμφωνα με έρευνες τα αποθέματα Φυσικού Αερίου κατά το τέλος του 2001 ανέρχονταν σε συνολικά 1669116 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα, εκ των οποίων το 36,2% βρίσκεται στην πρώην Σοβιετική Ένωση και το υπόλοιπο είναι κατανεμημένο σε άλλες περιοχές του κόσμου. Γενικά αποδεικνύεται ότι τα διαθέσιμα αποθέματα Φυσικού Αερίου , επαρκούν για περισσότερα από 60 χρόνια με τους υφιστάμενους ρυθμούς παραγωγής

Οι υφιστάμενοι σήμερα αγωγοί είναι

Βορειοδυτικός Αγωγός (Northern route = 100.000 b/d): Αζερμπαϊτζάν (Μπακού) – Νταγκεστάν -Τσετσενία (Γκρόζνυ) – Νοβόροσισκ. Δυτικός Αγωγός (115.000 b/d): Αζερμπαϊτζάν (Μπακού) – Γεωργία (Πότι ή Σούπσα).

Νότιος αγωγός: Αζερμπαϊτζάν (Μπακού) – Κασπία (υποθαλάσσιος) –Ιράν (Ταυρίδα) – Περσικός κόλπος.

Νοτιοδυτικός Αγωγός Τουρκίας (υλοποιήθηκε, 1.000.000. b/d max) :Μετά από

Ανατολικός Αγωγός : Καζακστάν (Τενγκίζ – Ακτιουμπίνσκ) – Κίνα

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Αγωγός Φυσικού Αερίου «Nabucco»

Αγωγός Φυσικού Αερίου «South Stream»

Αγωγός Φυσικού Αερίου «Nord Stream» (Νοτιο-ανατολικός Αγωγός : Τουρκμενιστάν – Αφγανιστάν – Πακιστάν – Ινδία).

.Τουρκία – Ιράν

ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΟΛΟΣ

. Υπολογίζεται πως στην Αρκτική βρίσκεται **το 25% των ενεργειακών πηγών του πλανήτη** που δεν έχουν ανακαλυφθεί. Το λιώσιμο των πάγων κάνει δυνατή την πρόσβαση των ενεργειακών μονοπωλίων σ' αυτές.

Όπως, όμως, και κάθε μοιρασιά της «λείας», έτσι κι αυτή προκαλεί νέες προστριβές κι αντιπαραθέσεις όχι απλώς μεταξύ κάποιων εταιρειών, αλλά μεταξύ ολόκληρων χωρών.

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΩΣΙΜΟ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Η «έλξη» που ασκεί η Αρκτική οφείλεται στο λιώσιμο των πάγων, που αυξάνει τις δυνατότητες εκμετάλλευσης της περιοχής:

- Υπολογίζεται πως στην Αρκτική βρίσκεται **το 25% των ενεργειακών πηγών του πλανήτη** που δεν έχουν ανακαλυφθεί! Το λιώσιμο των πάγων κάνει δυνατή την πρόσβαση των ενεργειακών μονοπωλίων σ' αυτές τις πηγές.
- Θεωρείται ότι στο **βυθό της Αρκτικής** υπάρχουν πολύτιμοι λίθοι (π.χ. διαμάντια), αλλά και άλλος ορυκτός πλούτος, έτοιμος προς εκμετάλλευση.
- Δημιουργούνται **νέοι θαλάσσιοι δρόμοι**, που συντομεύουν αποστάσεις για τη μεταφορά κάθε είδους εμπορευμάτων.
- Δημιουργείται πρόσβαση σε πλούσιες, σχεδόν παρθένες, περιοχές για την **αλιεία**. Οι χώρες που άμεσα εμπλέκονται πλέον, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, στη νέα αυτή αντιπαραθέση είναι: **Ρωσία, ΗΠΑ, Καναδάς, Δανία, Νορβηγία, Σουηδία, Φινλανδία**.

ΝΟΤΙΟΣ ΠΟΛΟΣ

Στο Νότιο Πόλο εικάζεται ότι υπάρχουν ενεργειακά αποθέματα ,πλην όμως δεν επιτρέπονται δραστηριότητες έρευνας τέτοιου είδους, παρά μόνο επιστημονικού χαρακτήρα που αφορούν τις κλιματικές μεταβολές και της δορυφορικές μελέτες .(Χάρτης 14 Παραρτήματος <<Δ>>Σελ. Δ-14).Αξίζει να αναφερθεί πως κάτω από τους πάγους του είναι αποθηκευμένο το 25% των παγκόσμιων αποθεμάτων γλυκού νερού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Η ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΓΩΓΩΝ

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ (ΗΠΑ-ΡΩΣΙΑ-ΕΕ)

ΗΠΑ .

Θέσεις και πολιτική των ΗΠΑ.

Βασική τους επιδίωξη είναι να περιορίσουν τις δυνατότητες της Ρωσίας να γίνει ξανά αυτοκρατορία ελέγχοντας τα κράτη, τα οποία στην περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης βρισκόταν στην δική της σφαίρα επιρροής. Βασικό όπλο που χρησιμοποιούν για να πετύχουν αυτό το περιορισμό είναι η διπλωματία των αγωγών και ο τρόπος με τον οποίο αυτή εξελίχθηκε και εξακολουθεί να εξελίσσεται τόσο στην περιοχή της Κασπίας, για την μεταφορά των ενεργειακών της πόρων προς τις Δυτικές αγορές, όσο και στο εσωτερικό της Ρωσίας και της Κεντρικής Ασίας.

ΡΩΣΙΑ

Θέσεις και πολιτική της Ρωσίας.

Η διπλωματία των αγωγών αποτελεί κομβικό σημείο στο γεωπολιτικό και οικονομικό σχεδιασμό της Ρωσίας, για την επόμενη δεκαετία, τόσο στις σχέσεις της με το «εγγύς εξωτερικό» που περιλαμβάνει τις χώρες της τ. Ε.Σ.Σ.Δ., όσο και με την Ε.Ε., παραδοσιακό καταναλωτή ενεργειακών πόρων της .

Ταυτόχρονα, αναδεικνύει και το σοβαρό πρόβλημα της ενεργειακής εξάρτησης της Δύσης από το ρωσικό πετρέλαιο και φυσικό αέριο .

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Θέσεις και πολιτική της Ε.Ε.

Στην ΕΕ λόγω του οικονομικού ανοίγματος και των δυνατοτήτων των οικονομιών των χωρών υπάρχει ανάγκη για την προμήθεια ενέργειας. Κύριος προμηθευτής της είναι η Ρωσία.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια του εφοδιασμού, ευνοεί όσο το δυνατό περισσότερους δρόμους μεταφοράς.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΑΣΙΑΣ

Από γεωπολιτικής άποψης, ο Καύκασος ως τμήμα της ευρύτερης περιοχής Καυκάσου-Κασπίας, υπήρξε πάντοτε σημαντική περιοχή.

Πρώτον, η περιοχή αποτελεί το υπογάστριο της «καρδιάς του πλανήτη»-επομένως παρουσιάζει τεράστιο γεωστρατηγικό ενδιαφέρον .

Δεύτερον, η γεωοικονομική αξία της περιοχής, λόγω των ενεργειακών και άλλων αποθεμάτων που κρύβονται στο υπέδαφος της, είναι εξίσου σημαντική.

Το ενδιαφέρον των ΗΠΑ, της Ρωσίας, της ΕΕ αλλά και άλλων χωρών όπως της Κίνας, της Τουρκίας, του Ιράν και της Ιαπωνίας φανερώνουν την σπουδαιότητα της περιοχής. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός για το πετρέλαιο χαρακτηρίζεται ως το «Μεγάλο Παιχνίδι» .

ΤΑ ΚΟΙΤΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΓΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Από γεωπολιτική άποψη τα θέματα τα οποία πρέπει να διευκρινισθούν, να /διευθετηθούν ή και να επιλυθούν είναι τα εξής :

Η ιδιοκτησία των αποθεμάτων

Αυτό που περιπλέκει περισσότερο την κατάσταση είναι το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των αποθεμάτων βρίσκεται στο υπέδαφος της Κασπίας, το ιδιοκτησιακό καθεστώς της οποίας δεν έχει ακόμη διευκρινισθεί. Η έλλειψη ενός νομικού καθεστώτος (οριοθέτηση) για την μεγαλύτερη «κλειστή θάλασσα» του κόσμου, είναι μια από τις αιτίες που εμποδίζουν την εκμετάλλευσή της.

Το μέγεθος των αποθεμάτων

Είναι ουσιαστικά ασαφές πόσο πετρέλαιο υπάρχει στη περιοχή της Κασπίας. Το Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ υπολογίζει τα αποθέματα πετρελαίου σε 200 δις. Βαρέλια.

Για λόγους σύγκρισης ας σημειωθεί ότι η Σαουδική Αραβία διαθέτει αποδεδειγμένα αποθέματα 261 δις. βαρέλια.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο οι εκτιμήσεις των συνολικών αποθεμάτων της Κασπίας είναι 7,9 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα χωρίς να έχουν επιβεβαιωθεί. Γενικότερα η περιοχή της Κασπίας κατατάσσεται τρίτη σε σημαντικότητα μεγέθους αποθεμάτων μετά τη Μέση Ανατολή και τη Ρωσία.

Οι δρόμοι μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου στην κατανάλωση

Αν ο έλεγχος της παραγωγής είναι η μια πλευρά του γεωπολιτικού παιχνιδιού, η μεταφορά του πετρελαίου και του φυσικού αερίου είναι η άλλη. Η προσπάθεια για εξεύρεση διαύλων μεταφοράς, δίδει έντονη γεωοικονομική αξία σε δευτερεύουσες χώρες ή περιοχές όπως η Γεωργία, η Αρμενία και η Τσετσενία, και επιτρέπει σε μη παρακαυκάσιες χώρες να εισέρχονται στο νέο «Μεγάλο Παιγνίδι». Τέτοιες χώρες είναι κυρίως η Τουρκία, το Ιράν, η Κίνα, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, η Βουλγαρία, η Ελλάδα και η Ουκρανία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Νέες απειλές - κίνδυνοι

Παρά τις αρχικές προβλέψεις για μακρά περίοδο ειρηνικής συμβίωσης, μετά την κατάργηση του διπολισμού και το τέλος του ψυχρού πολέμου, η διεθνής κοινότητα εισήλθε στη νέα χιλιετία, αντιμέτωπη με νέους κινδύνους για την ασφάλεια.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ), ο Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO) και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) επιχείρησαν να προσδιορίσουν τους νέους κινδύνους, που ενδεχομένως, θα αποσταθεροποιούσαν το διεθνές σύστημα. Μερικές από αυτές τις ονόμασαν «ασύμμετρες απειλές» και «ασύμμετρο πόλεμο».

. Στις απειλές αυτές κατέταξαν τις: διάφορες μορφές της διεθνούς τρομοκρατίας, τη διασπορά όπλων μαζικής καταστροφής, τη λαθρομετανάστευση, τον εθνικοθρησκευτικό φανατισμό και ριζοσπαστισμό, το διεθνές οργανωμένο έγκλημα, τις απειλές από συστήματα που βασίζονται στη χρήση του διαστήματος, την πειρατεία, τον πόλεμο των πληροφοριών (πειρατές των συστημάτων πληροφορικής).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά την ανάλυση που έγινε στις προηγούμενες παραγράφους των θεμάτων του τίτλου της διατριβής, ήτοι για την Ενέργεια και τη Διεθνή Ασφάλεια, απορρέουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Επί των σχεδίων κατασκευής των αγωγών

Η Ρωσία έχει εμπορικό και πολιτικό συμφέρον να παραμείνει ο κύριος διαμετακομιστής των αποθεμάτων της Κασπίας

Η Τουρκία για να εξυπηρετήσει τα δικά της συμφέροντα προφασιζόμενη περιβαλλοντικούς κινδύνους από την διέλευση των 137 πλοίων την ημέρα από τα στενά, προχώρησε σε μονομερή τροποποίηση της Συνθήκης του Μοντρέ, με συνέπεια να παρατηρούνται καθυστερήσεις στην διέλευση των δεξαμενόπλοιων.

. Οι ΗΠΑ θεωρητικά αποδέχονται οι αγωγοί να διέρχονται μέσα από την Γεωργία, Τουρκία, την Ρωσία (Μαύρη Θάλασσα) το Αφγανιστάν / Πακιστάν αλλά και το Ιράν, διότι το θέμα όπως υποστηρίζουν είναι πρωτίστως οικονομικό και όχι πολιτικό και ως εκ τούτου η χάραξη των αγωγών πρόκειται να γίνει με οικονομοτεχνικά κριτήρια.

Επί της υψηλής στρατηγικής των χωρών της Ευρασίας

Η περιοχή του Καυκάσου - Κασπίας βρίσκεται σε ένα στάδιο έντονων εσωτερικών και διεθνών αλληλεπιδράσεων. Το πλέγμα των ενεργειών από όλους τους εμπλεκόμενους διεθνείς παράγοντες δημιουργεί κλίμα αβεβαιότητας για την περιοχή.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την σταθερότητα στην περιοχή αποτελεί η ομαλότητα στο εσωτερικό των αυτονόμων δημοκρατιών της Βόρειας Καυκασίας και των ανεξαρτήτων χωρών της Νότιας Καυκασίας και Κασπίας.

Επί των ενεργειακών διλημάτων Ρωσίας-Δύσης και της Διεθνούς Ασφάλειας

Η Ρωσία, ως βασικός προμηθευτής ενέργειας αλλά και διαμετακομιστικό κέντρο, με αιχμή τους υδρογονάνθρακες της, αξιοποιεί τη συγκυρία και προωθεί επιθετικά τα ανά τον κόσμο συμφέροντά της.

Η Δύση, από την πλευρά της, προσεγγίζει το θέμα της ενεργειακής ασφάλειας από την οπτική του καταναλωτή. Συνεπώς, προσδοκά τόσο στη διαφοροποίηση των προμηθευτών ενέργειας όσο και στη σταδιακή απεξάρτηση από τους υδρογονάνθρακες και τη χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

ασφάλεια».

Επί των κλιματικών Αλλαγών

Οι κλιματικές αλλαγές έχουν αποκτήσει τεράστια σημασία και όχι μόνο περιβαλλοντική. Έχουν σημασία οικονομική, κοινωνική, και πολιτική. Έχουν σημασία στους τομείς της υγείας, της εξωτερικής πολιτικής και της διεθνούς ασφάλειας. Στην Ευρώπη και τον κόσμο, πρόκειται για ζήτημα που απασχολεί τις πολιτικές ηγεσίες πλέον σε επίπεδο κορυφής. Είναι δεδομένο, παρά τα όσα

μπορεί να διατείνονται ορισμένοι, ότι δεν πρόκειται για θέμα επικαιρότητας που θα χαθεί κάποια στιγμή από τον πολιτικό ορίζοντα.

Το πλέγμα των κλιματικών αλλαγών και των επιπτώσεών τους, οδηγούν σε αποσταθεροποίηση του κλίματος, σε ακραία ανεξέλεγκτα φαινόμενα καθώς και σε φυσικές καταστροφές.

Οι επιπτώσεις αφορούν σε πολλούς τομείς και θα επιφέρουν πλήγμα στους διαθέσιμους φυσικούς πόρους, στην οικονομία και στον τρόπο ζωής.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από την ανάλυση προκύπτει μια σειρά σκέψεων που κρίνεται σκόπιμο να διατυπωθούν ως **προτάσεις** για το παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο και τη διεθνή ασφάλεια :

Να συνδράμουν οι ενδιαφερόμενες χώρες στην όσο το δυνατό ταχύτερη κατασκευή αγωγών για την ομαλή και απρόσκοπτη ροή ενέργειας προς την κατανάλωση.

Να προμηθευτούν οι χώρες ειδικό εξοπλισμό απορρύπανσης και εγκλωβισμού του πετρελαίου από πιθανή διαρροή πλοίου ή αγωγού. Να εκπονήσουν σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος.

Να επανεξετάσουν τόσο το NATO όσο και η ΕΕ το ρόλο τους σε ότι αφορά τη διεθνή ασφάλεια σε συνεργασία με τις άλλες χώρες .

Να προχωρήσει η διεθνής κοινότητα σε πρακτικές κατευνασμού των εντάσεων ,περιορισμού των τοπικών συγκρούσεων και εκμετάλλευσης των φτωχών αλλά πλούσιων σε κοιτάσματα χωρών.

Να διερευνηθεί η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ με τη διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας από άποψη γεωγραφικής προέλευσης, αλλά και των οδών διαμετακόμισης(Βόρεια Αφρική, Μέση Ανατολή, περιοχή της Κασπίας, Ρωσία και Νορβηγία).

Να ενταθούν περαιτέρω οι συζητήσεις μεταξύ των Συμμάχων του NATO ,ώστε να προσδιορίσουν κατάλληλα τον ρόλο και τη συνεισφορά του , σε θέματα διεθνούς ασφάλειας, πέρα από τα όποια εθνικά συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων και τις παράλογες κατά περίπτωση απαιτήσεις τους, προς όφελος της διεθνούς ασφάλειας και της παγκόσμιας ενεργειακής διαχείρισης.

Να ληφθούν μέτρα προστασίας τόσο των εγκαταστάσεων όσο και των αγωγών και μέσων ,από θεομηνίες και φυσικές καταστροφές.

Να στραφούν οι καταναλωτές σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διότι τα υφιστάμενα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου δεν είναι ανεξάντλητα.